

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๑/๒๕๖๐ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ

กระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๘๐๓/๔๔๔๑ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐ มายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๑/๒๕๖๐ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ ลงวันที่ ๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกระทรวงพาณิชย์ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า) ในฐานะนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัดได้รับคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการและจำนวนกรรมการที่อาศัยมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นที่ใช้สิทธิตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่งมีหลายประเด็นที่ไม่อาจพิจารณาได้ว่า เอกสารที่ยื่นประกอบคำขอจดทะเบียนนั้นถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เนื่องจากมาตรา ๑๐๐ ดังกล่าวมิมีบทบัญญัติที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในหลายประการ กล่าวคือ นอกจากการลดสัดส่วนผู้ถือหุ้นที่มีสิทธิเข้าชื่อขอเรียกประชุมแล้ว ยังปรากฏว่ามีบทบัญญัติเพิ่มเติมขึ้นอีกในวรรคสองและวรรคสาม ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญและเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทั้งของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่กำกับดูแลบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ด้วย และเพื่อแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติ หน่วยงานทั้งสองและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น บริษัทศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด จึงได้ประชุมหารือร่วมกันหลายครั้ง แต่ยังไม่อาจหาข้อยุติได้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย กระทรวงพาณิชย์ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า) จึงเห็นสมควรหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังต่อไปนี้

(๑) การประชุมตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ฯ กำหนดให้ผู้ถือหุ้นมีสิทธิร้องขอให้คณะกรรมการเรียกประชุมผู้ถือหุ้นหรือจะเรียกประชุมเองหากคณะกรรมการไม่จัดประชุม ดังนั้น การพิจารณาประเด็นของความเป็นผู้ถือหุ้นเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ กำหนดว่าจะปิดสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นก่อนการประชุมผู้ถือหุ้นหรือไม่ก็ได้ อีกทั้งในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กำหนดเรื่องของการขอบังคับของบริษัท (เช่น เรื่องการประชุมผู้ถือหุ้น) ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หากบริษัทมิได้แก้ไขข้อบังคับให้เป็นไปตามมาตรา ๑๐๐ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ดังกล่าว และถ้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะมีบทบัญญัติตาม

มาตรา ๘๘/๒๖ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ต้องพิจารณา
 ร่วมกับ กล่าวคือ ในการประชุมผู้ถือหุ้น บุคคลที่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนต้องเป็นผู้ถือหุ้นที่มีชื่อ
 อยู่ในทะเบียนผู้ถือหุ้น ณ วันที่คณะกรรมการกำหนด (Record Date) และจำนวนหุ้นที่ผู้ถือหุ้น
 แต่ละรายจะมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนให้เป็นไปตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ สิทธิของ
 บุคคลดังกล่าวย่อมไม่ได้รับผลกระทบ แม้ว่าทะเบียนผู้ถือหุ้น ณ วันประชุมผู้ถือหุ้นจะมีข้อมูล
 ที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว โดยวันที่กำหนดโดยคณะกรรมการจะต้องเป็นวันล่วงหน้าก่อนวันประชุม
 ผู้ถือหุ้นไม่เกิน ๒ เดือน แต่ต้องไม่ก่อนวันที่คณะกรรมการอนุมัติให้มีการเรียกประชุมผู้ถือหุ้น
 เช่น เมื่อคณะกรรมการบริษัทได้กำหนดวัน (Record Date) ในวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐
 และวันรวบรวมรายชื่อผู้ถือหุ้นที่มีสิทธิเข้าร่วมประชุมโดยวิธีปิดสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น ณ วันที่
 ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ กำหนดวันประชุมผู้ถือหุ้นวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวิธีการตาม
 มาตรา ๘๘/๒๖ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ แล้ว แม้ต่อมาผู้ถือหุ้น
 ที่จัดประชุมเองได้นำข้อมูลรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันรวบรวมรายชื่อ
 ผู้ถือหุ้นที่มีสิทธิเข้าร่วมประชุมโดยวิธีปิดสมุดทะเบียนตามที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้แล้ว
 มาจากบริษัทศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด และได้จัดส่งหนังสือนัดประชุมวิสามัญ
 ผู้ถือหุ้นให้กับผู้ที่มีรายชื่อเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัท ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ แล้วก็ตาม
 จึงมีข้อพิจารณาว่า ผู้ถือหุ้นที่เรียกประชุมผู้ถือหุ้นเองสามารถนำบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่
 ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ มาใช้ได้หรือไม่ และผู้ที่มีรายชื่อเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัท ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน
 ๒๕๖๐ เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริงของบริษัท ณ วันประชุมผู้ถือหุ้นหรือไม่

(๒) หากผู้ถือหุ้นที่เรียกประชุมจะได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง
 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่
 ๒๑/๒๕๖๐ ฯ แล้วยังมีข้อที่ต้องพิจารณาว่า การดำเนินการตามมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติ
 บริษัทมหาชนจำกัดฯ ที่กำหนดว่าในการเรียกประชุมผู้ถือหุ้น ให้คณะกรรมการจัดทำเป็น
 หนังสือนัดประชุมระบุสถานที่ วัน เวลา ระเบียบวาระการประชุม และเรื่องที่จะเสนอต่อที่ประชุม
 พร้อมด้วยรายละเอียดตามสมควร โดยระบุให้ชัดเจนว่าเป็นเรื่องที่จะเสนอเพื่อทราบ เพื่ออนุมัติ
 หรือเพื่อพิจารณา แล้วแต่กรณี รวมทั้งความเห็นของคณะกรรมการในเรื่องดังกล่าวและจัดส่งให้
 ผู้ถือหุ้นและนายทะเบียนทราบไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันประชุม และหากเป็นบริษัทจดทะเบียน
 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีบทบัญญัติในมาตรา ๘๘/๒๘ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์
 และตลาดหลักทรัพย์ฯ บัญญัติเรื่องการเสนอเรื่องเป็นวาระการประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อขอให้
 คณะกรรมการบรรจุเป็นวาระการประชุมด้วยผู้ถือหุ้นที่เรียกประชุมเองตามมาตรา ๑๐๐
 สามารถดำเนินการเองโดยให้ถือเสมือนว่าเป็นการดำเนินการโดยคณะกรรมการได้หรือไม่
 อีกทั้งตามบทบัญญัติในมาตรา ๘๘/๒๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์
 และตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดเรื่องที่คณะกรรมการจะปฏิเสธการบรรจุเรื่องดังกล่าวเป็นวาระ
 ในการประชุมผู้ถือหุ้นก็ได้

(๓) การประชุมตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด
 พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ฯ มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการประชุม
 ซึ่งมีข้อขัดข้องในทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องอีกหลายประการ ดังนี้

๑) การที่มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ กำหนดไว้ว่า ให้ถือว่าเป็นการประชุมผู้ถือหุ้นที่คณะกรรมการเรียกประชุม โดยบริษัทต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายอันจำเป็นที่เกิดจากการจัดให้มีการประชุมและอำนวยความสะดวกตามสมควรนั้น สิทธิของผู้ถือหุ้นที่จัดประชุมเองตามมาตรา ๑๐๐ ครอบคลุมถึงการดำเนินการของคณะกรรมการเพียงใด

๒) ในมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ กำหนดถ้อยคำว่า “ผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งเข้าชื่อกันหรือผู้ถือหุ้นคนอื่น ๆ รวมกันได้จำนวนหุ้นตามที่บังคับไว้ นั้นจะเรียกประชุมเองก็ได้” ดังนั้น หากเป็นผู้ถือหุ้นกลุ่มอื่นทั้งหมดเรียกประชุม หรือมีผู้ถือหุ้นรายย่อยอีกหลายกลุ่มเรียกประชุมในเวลาเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันจะดำเนินการอย่างไร

๓) มาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า ผู้ถือหุ้นอาจมอบฉันทะให้บุคคลอื่นเข้าประชุมและออกเสียงแทนตนในการประชุมก็ได้ โดยหนังสือมอบฉันทะนี้จะต้องมอบให้แก่ประธานกรรมการหรือผู้ที่ประธานกรรมการกำหนด ที่ประชุมก่อนผู้รับมอบฉันทะเข้าร่วมประชุม เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้น จึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าหนังสือมอบฉันทะของผู้ถือหุ้นได้มอบให้แก่ประธานกรรมการหรือผู้ที่ประธานกำหนด และในการประชุมผู้ถือหุ้นที่ผู้ถือหุ้นจัดประชุมเอง การมอบหนังสือมอบฉันทะยังต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา ๑๐๒ กำหนดหรือไม่

๔) กรณีที่ผู้ถือหุ้นเป็นผู้เรียกประชุมผู้ถือหุ้นเอง จะสามารถขอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุมตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้หรือไม่ เนื่องจากมาตรา ๑๐๐ กำหนดให้กรณีการทำหนังสือร้องขอให้คณะกรรมการจัดประชุมผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นซึ่งร้องขอให้กรรมการเรียกประชุมจะต้องระบุเรื่องและเหตุผลในการขอเรียกประชุมไว้ให้ชัดเจน ดังนั้น ผู้ถือหุ้นย่อมไม่สามารถใช้สิทธิขอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุมได้อีก ใช่หรือไม่ รวมทั้งการประชุมดังกล่าวเป็นการเรียกประชุมที่กำหนดวาระ เรื่องและเหตุผลในการเรียกประชุมโดยผู้ถือหุ้นเอง อีกทั้งสามารถที่จะเลื่อนการพิจารณาวาระที่พิจารณาใหม่ไม่เสร็จตามมาตรา ๑๐๕ วรรคท้าย ได้หรือไม่

๕) มาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดให้คณะกรรมการบริษัทต้องจัดทำรายงานการประชุมคณะกรรมการและรายงานการประชุมผู้ถือหุ้นให้แล้วเสร็จภายใน ๑๔ วันนับแต่วันประชุม ดังนั้น รายงานที่ผู้ถือหุ้นจัดประชุมและจัดทำรายงานการประชุม โดยจะนำมายื่นประกอบคำขอจดทะเบียนสามารถรับฟังได้หรือไม่ เพราะผู้ถือหุ้นหรือบริษัทจะถือเอาประโยชน์จากบุคคลภายนอกจากข้อความหรือรายการใด ๆ ที่ต้องจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้ จนกว่านายทะเบียนจะได้รับจดทะเบียนเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ

๖) บทกำหนดโทษกรณีที่คณะกรรมการบริษัทไม่จัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นตามที่ผู้ถือหุ้นร้องขอ ซึ่งเดิมต้องระวางโทษปรับตามมาตรา ๑๙๕ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อมีการแก้ไขมาตรา ๑๐๐ แล้ว หากคณะกรรมการไม่จัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้ถือหุ้นสามารถเรียกประชุมผู้ถือหุ้นเองได้ คณะกรรมการยังต้องมีโทษปรับอีกหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้มีมติให้อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในฐานะนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ การปฏิบัติการตามกฎหมายดังกล่าวจัดทำความเห็นในแต่ละประเด็นตามที่ได้ขอหารือ เพื่อประกอบการพิจารณา ซึ่งต่อมากรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๘๑๗/๗๕๑ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๑ ชี้แจงความเห็นของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติ บริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ในแต่ละประเด็นดังนี้

(๑) การพิจารณาความเป็นผู้ถือหุ้นในกรณีของผู้ที่ใช้สิทธิร้องขอให้คณะกรรมการ จัดประชุม หรือกรณีของผู้ที่ใช้สิทธิเรียกประชุมผู้ถือหุ้นเอง รวมทั้งกรณีของผู้มีสิทธิเข้าร่วมประชุม ผู้ถือหุ้นนั้น ด้วยมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ กำหนดเรื่องการปิด สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นก่อนการประชุมผู้ถือหุ้นว่าจะปิดสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น การพิจารณาความเป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง จึงสามารถพิจารณาได้จากหลายกรณีด้วยกัน ดังนี้

๑) ใบหุ้นที่มีการโอนโดยถูกต้องตามกฎหมาย ตามมาตรา ๕๘ แห่ง พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ

๒) สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นที่ได้ขอตรวจรายการและหลักฐานการประกอบการ ลงทะเบียนจากผู้เก็บรักษาทะเบียนผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ

๓) รายชื่อจากการปิดสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติ บริษัทมหาชนจำกัดฯ

๔) รายชื่อผู้ถือหุ้นที่คณะกรรมการบริษัทได้ดำเนินการตามบทบัญญัติ ตามมาตรา ๘๘/๒๖ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ

(๒) ด้วยมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ฯ บัญญัติให้ในกรณีที่คณะกรรมการ ไม่จัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นทั้งหลาย ซึ่งเข้าชื่อกันหรือผู้ถือหุ้นคนอื่น ๆ รวมกันได้จำนวนหุ้นตามที่บังคับไว้ นั้นจะเรียกประชุมเองก็ได้ และให้ถือว่าเป็นการประชุมผู้ถือหุ้นที่คณะกรรมการเรียกประชุม ดังนั้น ผู้ถือหุ้นที่ใช้สิทธิเรียก ประชุมเองจึงสามารถดำเนินการตามมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ได้ ทั้งนี้ สิทธิของผู้ถือหุ้นที่จัดประชุมเองตามมาตรา ๑๐๐ ครอบคลุมถึงเพียงการดำเนินการ ของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องการเรียกประชุมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๑ เท่านั้น สำหรับกรณีอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการต้องดำเนินการเกี่ยวกับการประชุม ผู้ถือหุ้น ยังคงต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการ ดังนั้น การจัดทำรายงานการประชุมผู้ถือหุ้น และการส่งหนังสือมอบฉันทะให้แก่ประธานที่ประชุมหรือผู้ที่ประธานกำหนด ณ ที่ประชุม ก่อนผู้รับมอบฉันทะเข้าร่วมประชุมในกรณีที่ผู้ถือหุ้นเรียกประชุมเอง จึงต้องดำเนินการให้เป็นไป ตามมาตรา ๙๖ และมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ รวมถึงกรณีที่ มีผู้ถือหุ้นหลายกลุ่มเรียกประชุมในเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน จึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ที่ต้องดำเนินการว่าจะจัดให้มีการประชุมอย่างไรด้วย

(๓) การประชุมที่ผู้ถือหุ้นเป็นผู้เรียกประชุมเองตามมาตรา ๑๐๐ แห่ง พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ฯ นั้น ผู้ถือหุ้นในที่ประชุมไม่สามารถใช้สิทธิตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัดฯ ขอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุม เนื่องจากมาตรา ๑๐๐ กำหนดให้ผู้ถือหุ้นที่ต้องการให้คณะกรรมการจัดประชุมผู้ถือหุ้น

จะต้องทำหนังสือร้องขอโดยระบุเรื่องและเหตุผลในการขอเรียกประชุมไว้ให้ชัดเจน ดังนั้น ผู้ถือหุ้นย่อมไม่สามารถใช้สิทธิขอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุมได้อีก ทั้งนี้ หากที่ประชุมพิจารณาเรื่องตามลำดับวาระไม่เสร็จ สามารถเลื่อนการพิจารณาได้ตาม มาตรา ๑๐๕ วรรคสาม

(๔) กรณีคณะกรรมการไม่จัดประชุมผู้ถือหุ้นตามที่ผู้ถือหุ้นใช้สิทธิร้องขอ ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย คำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ฯ ยังต้องถือว่าคณะกรรมการมีความผิดตามมาตรา ๑๙๕ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกระทรวงพาณิชย์ และความเห็นของอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในฐานะนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ โดยมีผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และผู้แทนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่าสมควรกำหนดประเด็นพิจารณา ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การพิจารณาความเป็นผู้ถือหุ้นของบุคคลผู้ซึ่งใช้สิทธิร้องขอให้คณะกรรมการจัดประชุมผู้ถือหุ้น หรือกรณีของบุคคลซึ่งใช้สิทธิเรียกประชุมผู้ถือหุ้นเอง ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย คำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ฯ รวมทั้งกรณีของบุคคลซึ่งมีสิทธิเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้นจะมีเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร

ประเด็นที่สอง สิทธิผู้ถือหุ้นที่จะจัดประชุมผู้ถือหุ้นโดยให้ถือว่าเป็นการประชุมผู้ถือหุ้นที่คณะกรรมการเรียกประชุมตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ฯ มีขอบเขตเพียงใด

ประเด็นที่สาม ในการประชุมวิสามัญที่ผู้ถือหุ้นจัดประชุมเองตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ฯ ผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดจะขอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุมตาม มาตรา ๑๐๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ได้หรือไม่

ประเด็นที่สี่ การที่มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ฯ กำหนดให้ผู้ถือหุ้นสามารถจัดประชุมผู้ถือหุ้นได้เองในกรณีที่คณะกรรมการไม่จัดประชุมผู้ถือหุ้นตามที่ผู้ถือหุ้นร้องขอแล้ว คณะกรรมการซึ่งไม่จัดประชุมผู้ถือหุ้นนั้นจะต้องรับโทษตามมาตรา ๑๙๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อไปหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาและมีความเห็นในแต่ละ ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การพิจารณาความเป็นผู้ถือหุ้นของบุคคลผู้ซึ่งใช้สิทธิร้องขอให้คณะกรรมการจัดประชุมผู้ถือหุ้น หรือกรณีของบุคคลซึ่งใช้สิทธิเรียกประชุมผู้ถือหุ้นเอง ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย คำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ฯ รวมทั้งกรณีของบุคคลซึ่งมีสิทธิเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้นดังกล่าว

จะมีเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร นั้น เห็นว่า มาตรา ๑๐๐^๑ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น เป็นบทบัญญัติที่มุ่งหมายจะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนจำกัด โดยให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดหรือผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคนซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดให้สามารถเข้าชื่อกันทำหนังสือขอให้คณะกรรมการเรียกประชุมผู้ถือหุ้นเป็นการประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ คำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ๖ ที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐๐^๒ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ๖ มิได้เปลี่ยนแปลงหลักการดังกล่าวแต่อย่างใด การแก้ไขตามคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ๖ เป็นเพียงการกำหนดจำนวนผู้ถือหุ้นที่อาจใช้สิทธิขอให้คณะกรรมการเรียกประชุมผู้ถือหุ้น ลดลงเหลือเพียงร้อยละสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดและให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นดังกล่าวที่จะจัดประชุมผู้ถือหุ้นเองได้ในกรณีที่คณะกรรมการไม่จัดให้มีการประชุมภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องขอจากผู้ถือหุ้นเท่านั้น กรณีจึงเห็นได้ว่า การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ โดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ๖ เป็นแต่เพียงการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นโดยมิได้แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์หรือวิธีการในการพิจารณาความเป็นผู้ถือหุ้นแต่อย่างใด ประกอบกับบออิบัติกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในฐานะนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ได้มีแนวทางในการพิจารณา ความเป็นผู้ถือหุ้นในกรณีของผู้ที่ใช้สิทธิร้องขอให้คณะกรรมการจัดประชุม หรือกรณีของผู้ที่ใช้ สิทธิเรียกประชุมผู้ถือหุ้นเอง ทั้งยังไม่ปรากฏในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้โต้แย้งแนวทางของนายทะเบียนแต่อย่างใด คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) จึงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่ต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้

ประเด็นที่สอง สิทธิของผู้ถือหุ้นที่จะจัดประชุมผู้ถือหุ้นโดยให้ถือว่าเป็นการประชุมผู้ถือหุ้นที่คณะกรรมการเรียกประชุมตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ๖ มีขอบเขตเพียงใด นั้น

^๑ มาตรา ๑๐๐ ผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดหรือผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคน ซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด จะเข้าชื่อกันทำหนังสือขอให้คณะกรรมการเรียกประชุมผู้ถือหุ้นเป็นการประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องระบุเหตุผลในการที่ขอให้เรียกประชุมไว้ให้ชัดเจนในหนังสือดังกล่าวด้วย ในกรณีเช่นนี้คณะกรรมการต้องจัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากผู้ถือหุ้น

^๒ มาตรา ๑๐๐ ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งหรือหลายคนซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด จะเข้าชื่อกันทำหนังสือขอให้คณะกรรมการเรียกประชุมผู้ถือหุ้นเป็นการประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องระบุเรื่องและเหตุผลในการที่ขอให้เรียกประชุมไว้ให้ชัดเจนในหนังสือดังกล่าวด้วย ในกรณีเช่นนี้ คณะกรรมการต้องจัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากผู้ถือหุ้น

ในกรณีที่คณะกรรมการไม่จัดให้มีการประชุมภายในกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งเข้าชื่อกันหรือผู้ถือหุ้นคนอื่น ๆ รวมกันได้จำนวนหุ้นตามที่บังคับไว้จะเรียกประชุมเองก็ได้ ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าเป็นการประชุมผู้ถือหุ้นที่คณะกรรมการเรียกประชุม โดยบริษัทต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายอันจำเป็นที่เกิดจากการจัดให้มีการประชุม และอำนวยความสะดวกตามสมควร

ในกรณีที่ปรากฏว่าการประชุมผู้ถือหุ้นที่เป็นการเรียกประชุมเพราะผู้ถือหุ้นตามวรรคสอง ครั้งใดจำนวนผู้ถือหุ้นซึ่งมาร่วมประชุมไม่ครบเป็นองค์ประชุมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๓ ผู้ถือหุ้นตามวรรคสอง ต้องร่วมกันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการจัดให้มีการประชุมในครั้งนั้นให้แก่บริษัท

เห็นว่า ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ดังกล่าว มาตรา ๑๐๐^๓ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ กำหนดแต่เพียงให้ผู้ถือหุ้นมีสิทธิเข้าชื่อกันทำหนังสือขอให้คณะกรรมการเรียกประชุมผู้ถือหุ้นเป็นการประชุมวิสามัญได้เท่านั้น โดยหากคณะกรรมการละเลยไม่จัดประชุมตามที่ผู้ถือหุ้นร้องขอแล้ว คณะกรรมการเพียงแต่ต้องรับโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาทตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙๕^๔ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ การให้ความคุ้มครองแก่ผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ในทางปฏิบัติจึงขาดสภาพบังคับ คำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ๓ จึงแก้ไขปัญหานี้โดยกำหนดให้ผู้ถือหุ้นสามารถเรียกประชุมผู้ถือหุ้นได้เองในกรณีที่คณะกรรมการไม่จัดประชุมภายในกำหนดเวลา และให้ถือว่าการประชุมดังกล่าวเป็นการประชุมผู้ถือหุ้นที่คณะกรรมการเรียกประชุม ซึ่งหากพิจารณาถึงความมุ่งหมายในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแล้ว กรณีจะเห็นได้ว่าขอบเขตการใช้สิทธิของผู้ถือหุ้นในการจัดประชุมผู้ถือหุ้นนั้นก็ย่อมจะต้องครอบคลุมถึงการดำเนินการอื่นใดเท่าที่จำเป็นในลักษณะทำนองเดียวกันกับคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อให้สามารถจัดประชุมผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๑๐๐^๔ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ๓ บัญญัติไว้ได้ แต่ทั้งนี้การใช้สิทธิของผู้ถือหุ้นที่จะกระทำการใด ๆ แทนคณะกรรมการนั้นจะต้องเป็นการใช้สิทธิโดยสุจริตตามมาตรา ๕^๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และต้องเป็นกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงโดยชัดแจ้งว่า คณะกรรมการไม่ดำเนินการตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประชุมผู้ถือหุ้นเท่านั้น

ประเด็นที่สาม ในการประชุมวิสามัญที่ผู้ถือหุ้นจัดประชุมเองตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ๓ ผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด จะขอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุมตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ได้หรือไม่นั้น เห็นว่า การประชุมผู้ถือหุ้นที่คณะกรรมการจัดขึ้นตามที่ผู้ถือหุ้นร้องขอตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ๓ เพื่อพิจารณาเรื่องที่ผู้ถือหุ้นร้องขอ โดยคณะกรรมการมิได้มีการกำหนดวาระการประชุมอื่นใดเพิ่มเติม และการประชุมที่ผู้ถือหุ้นจัดประชุมเองตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้เป็นกรณีที่ผู้ถือหุ้นบางกลุ่มประสงค์ที่จะให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นลงมติวินิจฉัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในหนังสือร้องขอ การประชุมผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๑๐๐ ทั้งสองกรณีจึงเป็นการประชุมที่มีความแตกต่างไปจากการประชุมผู้ถือหุ้นที่คณะกรรมการเรียกประชุมผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๙๘^๖ และมาตรา ๙๙^๗ อีกทั้งมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ๓ ยังได้บัญญัติให้ผู้ถือหุ้นที่ร้องขอให้จัดประชุมจะต้องระบุเรื่องและเหตุผลในการขอให้เรียกประชุมไว้ให้ชัดเจนด้วย

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๔ มาตรา ๑๙๕ คณะกรรมการบริษัทใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๕ มาตรา ๘๓ วรรคสอง มาตรา ๙๖ วรรคสาม มาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๕ วรรคสาม มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๕ วรรคสี่ มาตรา ๑๕๑ หรือมาตรา ๑๘๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๖ มาตรา ๕ ในการใช้สิทธิแห่งตบถกิติ ในการชำระหนี้กิติ บุคคลทุกคนต้องกระทำโดยสุจริต

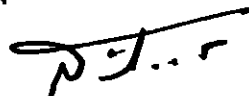
^๗ มาตรา ๙๘ คณะกรรมการต้องจัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นเป็นการประชุมสามัญประจำปี ภายในสี่เดือนนับแต่วันสิ้นสุดของรอบปีบัญชีของบริษัท

การประชุมผู้ถือหุ้นคราวอื่นนอกจากวรรคหนึ่ง ให้เรียกว่าการประชุมวิสามัญ

^๘ มาตรา ๙๙ คณะกรรมการจะเรียกประชุมผู้ถือหุ้นเป็นการประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ สุดแต่จะเห็นสมควร

กรณีจึงเห็นได้ว่า การประชุมผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๑๐๐^๑ ดังกล่าว ต้องจำกัดเฉพาะแต่ในเรื่องที่มีการร้องขอเท่านั้น ผู้ถือหุ้นที่เข้าร่วมประชุมไม่อาจขอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องอื่นใด โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐๕^๑ วรรคสอง ได้

ประเด็นที่สี่ การที่มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ๓ กำหนดให้ผู้ถือหุ้นสามารถจัดประชุมผู้ถือหุ้นได้เองในกรณีที่คณะกรรมการไม่จัดการประชุมผู้ถือหุ้นตามที่ผู้ถือหุ้นร้องขอแล้ว คณะกรรมการซึ่งไม่จัดการประชุมผู้ถือหุ้นนั้นจะยังคงต้องรับโทษตามมาตรา ๑๕๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อไปหรือไม่ นั้น เห็นว่า แม้ว่ามาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่ง คสช. ที่ ๒๑/๒๕๖๐ ๓ กำหนดให้สิทธิผู้ถือหุ้นจัดประชุมผู้ถือหุ้นได้เองในกรณีที่คณะกรรมการไม่จัดประชุมภายในกำหนดเวลาก็ตาม แต่ก็มีได้ยกเลิกมาตรา ๑๕๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดฯ ซึ่งเป็นบทกำหนดโทษสำหรับกรณีที่คณะกรรมการบริษัทไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๐ ดังนั้น การที่คณะกรรมการไม่จัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นตามที่ผู้ถือหุ้นร้องขอตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง ภายในกำหนดเวลาสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องขอจากผู้ถือหุ้นแล้ว คณะกรรมการจะต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ แม้ว่าในภายหลังผู้ถือหุ้นจะได้มีการใช้สิทธิจัดประชุมผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง ก็ตาม

(นายคิสัท ทอตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๖๑

๑ ปรคตจเชงอรธที่ ๒ , ช้างต้น

๑๑ มาตรา ๑๐๕ ประธานในที่ประชุมผู้ถือหุ้น มีหน้าที่ควบคุมการประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับของบริษัทว่าด้วยการประชุม ในการนี้ต้องดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามลำดับระเบียบวาระที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุม เว้นแต่ที่ประชุมจะมีมติให้เปลี่ยนลำดับระเบียบวาระด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุม

เมื่อที่ประชุมพิจารณาเสร็จตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด จะขอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุมอีกก็ได้

ในกรณีที่ที่ประชุมพิจารณาเรื่องตามลำดับระเบียบวาระไม่เสร็จตามวรรคหนึ่งหรือพิจารณาเรื่องของผู้ถือหุ้นเสนอไม่เสร็จตามวรรคสอง แล้วแต่กรณี และจำเป็นต้องเลื่อนการพิจารณา ให้ที่ประชุมกำหนดสถานที่ วัน และเวลาที่จะประชุมครั้งต่อไป และให้คณะกรรมการส่งหนังสือนัดประชุมระบุสถานที่ วัน เวลา และระเบียบวาระการประชุมไปยังผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันประชุม ทั้งนี้ ให้โฆษณาคำบอกกล่าวนัดประชุมในหนังสือพิมพ์ไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันประชุมด้วย

๑๑ มาตรา ๑๕๕ คณะกรรมการบริษัทใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๕ มาตรา ๘๓ วรรคสอง มาตรา ๘๖ วรรคสาม มาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๕ วรรคสาม มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๕ วรรคสี่ มาตรา ๑๕๑ หรือมาตรา ๑๘๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท